

NØK-kongress, Loen, Norge, 26.-28. juli 2004

Oppsummering fra gruppearbeid

Oppgaver til gruppearbeid:

Diskuter dagens tre fagtemaer med utgangspunkt i egne synspunkt og innleggene fra foredragsholderne i dag.

Alle gruppene skal diskutere alle tre temaene.

Det blir ingen framlegging av gruppearbeidet i plenum, men gruppebesvarelsene blir lagt ut på Internett som en del av oppsummeringen av kongressen.

Gruppedere er plukket ut, men hver gruppe må peke ut sekretær.

Vi gjentar her temaene slik de var formulert i programmet.

1. En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked. - WTO, i-land – u-land, konsekvenser for nordisk landbruk, - retten til å produsere egen mat, samvirkets framtid i den verden en ser foran seg.	Torbjørn Skjerve, Norge
2. Landbrukets ansvar for kulturlandskapet – muligheter og utfordringer i en åpen verden.	Bjarni Gudmundsson, Island Peter Møller, Danmark Grete Sjugard, Norge
3. Kjedenes og bøndernes innflytelse i matvarehandelen. - Hvilke fortrinn har vi i nordisk landbruk i forhold til resten av verden? - Hvem bestemmer hvilke krav som skal stilles til matvarene og produksjons-metodene. Hvordan kan jeg som bonde påvirke og forholde meg til dette ?	Forbruker/kjede : Egil Sætveit, innkjøpsdirektør i COOP Norge Bondens organisasjoner: Christer Eliasson, Sverige Barbro Koljonen, Finland

Oppsummering fra de enkelte gruppene følger nedenfor:

-

-

-

Gruppe 1:

Wiggen, Jostein, gruppeleder
Steine, Torstein, sekr.
Nordseth, Kjetil
Helander, Margareta
Philipsson, Jan
Samuelsson, Lars Gunnar
Larsen, Lars-Jakob
Andersen, Jørgen
Torfason, Johannes

1: En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked.

Matproduksjon i verden, forhold i-land/u-land.

I-landene kan ikke løse u-landene sin manglende matproduksjon. Mesteparten må løses i u-landene.

Rett til matproduksjon er viktig for alle land.

Store variasjoner og motsetninger i Norden: Norsk landbruk behøver beskyttelse - Dansk landbruk er storeksportør.

Landbruk har en multifunksjon. Matproduksjonen er bare en del av totalbildet.

USA er et viktig land i alt som skjer i WTO-sammenheng. Mye blir dessverre avgjort på andre måter enn ved forhandlinger.

Er transportkostnadene riktige? For lave?

Globalisering og frihandel krever at landbruket som andre bransjer forstår hva det dreier seg om. Eksempel: Sverige var svært lite beredt ved inngangen i EU.

2: Landbrukets ansvar for kulturlandskapet – muligheter og utfordringer i en åpen verden.

Økonomi er grunnlaget for landbruksdrift. Matproduksjon er nødvendig for et livskraftig landbruk, Alt annet kan bare utgjøre mindre deler av totalen.

Kjøttproduksjon på storfe er en viktig del av landbruksproduksjonen, særlig i en diskusjon av hva landbruket skal/kan bidra med i forhold til kulturlandskapet.

Landbruk har gått fra å være ren matprodusent til å ha flere funksjoner, bl.a. ansvar for kulturlandskapet. Det økonomiske ansvaret for dette må ligge hos det offentlige.

Skikkelig utseende på landet krever god økonomi. Rent og ryddig alle steder gir godt inntrykk.

3: Kjedenes og bøndenes innflytelse i matvarehandelen.

Kjedene har stor makt, opptrer som talerør for forbrukerne / egne kunder. Hva fører det til?

Sannsynlig at kjedene forsøker å ta enda mer makt over markedene.

Et stort fortrinn for nordisk landbruk er at det er basert på kunnskap og vitenskap.

God kvalitet på nordiske matvarer, tradisjon å tenke kvalitet i Norden.

Friske dyr og planter.

Gruppe 2:

Wæhre, Ole, gruppeleder
Tørud, Even,
Lars Bævre, sekr
Arnesson, Per
Jakobsen, Lars
Persson, Olof
Koljonen, Barbro
Borchersen, Søren
Loftsson, Eirikur

1: En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked.

Enkelte av gruppedeltakerne håper på at det snart kommer en mottrend mot de holdninger som er dominerende i dag. Det er mulig at økt utflytting av arbeidsoppgaver og arbeidsplasser fra USA og Vest Europa kan føre til bekymring for framtidige arbeidsplasser i disse områdene, og at dette på sikt kan føre til endrede holdninger.

Noen mente at mjølkeproduksjonen i våre områder vil måtte bli mer differensiert enn i dag, med noen store effektive bruk, og noen små bruk med tett kontakt mot forbrukerne og et spesielt ansvar for kulturlandskapet. De danske gruppedeltakerne trodde ikke det vil være plass for en slik differensiering i Danmark, der må brukene bli store og effektive. Men det kan tenkes en større differensiering i Norden, med store effektive bruk i Danmark og småskalaproduksjon i Norge.

Utviklingen på Island har de senere år gått i retning av økt ytelse pr ku og økt bruk av kraftfôr. Dette gjør at mjølkeproduksjonen der i stadig mindre grad blir avhengig av Islandske fôr.

Gruppedeltakerne fra Norge, Finland og Island var samstemt i at alle land burde ha en minimumsproduksjon av landbruksvare for å ivareta en viss selvforsyning med mat. Disse holdningen synes ikke å gjelde i samme grad i Sverige og er fremmed for danskene som er eksportører.

Enkelt av gruppedeltakerne var skeptiske til utviklingen mot store selskaper inne samvirket. Det blir lett slik at disse selskapene lever sitt eget liv uten at medlemmene føler de har påvirkningsmulighet. På den andre siden er det viktig med et sterk samvirke som sikrer bonden avsetningen av landbruksprodukter.

2: Landbrukets ansvar for kulturlandskapet - muligheter og utfordringer i en åpen verden

Hele samfunnet må ta ansvar for hvordan kulturlandskapet skal se ut. I hovedsak må det godtas at landskapet preges av de driftsformer som til en hver tid er aktuelle. Det kan være nødvendig å støtte eller stimulere til spesielle driftsformer ut i fra storsamfunnets ønsker om kulturlandskapets utforming. Økt globalisering og handel med mat kan i betydelig grad påvirke landskapet i de land vi importerer fra. Økt matimport til Norden kan for eksempel føre til økt press på regnskogen i Brasil.

3: Kjedenes og bøndenes innflytelse i matvarehandelen

Sterke varemerker for bøndenes organisasjoner er viktig.

Vi i Norden har kvalitetsprodukter på grunn av selvpålagte kvalitetskrav i produksjonen, men det er tvilsomt om vi kan få ut ekstra betaling for dette fra markedet. Det vil muligens i framtiden bli vanskeligere å få bøndene med på kvalitetskrav som øker produksjonskostnadene, uten at dette kommer igjen som økte inntekter.

Det er nok muligheter for en del spesialprodukter med påståtte spesialeffekter, eller med en spesiell produksjonshistorie, men ofte blir det for dyrt å markedsføre og distribuere slike små spesialprodukt. Det store flertallet av forbrukere vil ikke betale mye mer for spesialprodukter enn ordinære produkter.

Gruppe 3:

Kåre Larsen, gruppeleder
Roalkvam, Tone, sekr.
Vada, Gunnar
Berglund, Britt
Petersson, Erling
Strandberg, Erling
Karell, Gun
Hansen, Ole Klejs
Kristiansson, Olafur

Spørsmål 1: En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked.

WTO diskuteres i alle de Nordiske land.

Momenter i diskusjonen:

trusel mot u-land

eksportsubsidier - disse er viktige for Danmark

Islands situasjon; behov for å beskytte landbruket men eksportere fisken

Fordelingsproblematikk

- Kornreserver; konsekvenser for kornpris og forbruk
- Det enkelte lands rett til å produsere mat til eget forbruk

Spørsmål 2 Landbrukets ansvar for kulturlandskapet – muligheter og utfordringer i en åpen verden.

På Island kjøper byfolk gårder og starter med hobbyhester – får et weekend-jordbruk. Er opptatt av den private eiendomsretten.

Landbruket må ha, og gis økonomiske vilkår for, kulturlandskapet. Beitedyr sentralt.

Våte enger (delvis sump) i Danmark. Tidligere ammekutilskudd overføres nå til gården. Vil det fortsatt være interessant å ha ammekyr, og hvis ikke hva vil skje med de våte engene?

Politikernes vilje til å ta kulturlandskapet på alvor.

Behov for nasjonal virkemiddelbruk som gjør det mulig å opprettholde kulturlandskapet.

I Finland kommer det krav om øremerking av sauer fra 1.1.05. Man frykter/regner med at hobbysaueholdet og mange beitedyr vil forsvinne.

Hestens betydning for kulturlandskapet

Avhengig av samspill mellom landbruket og befolkningen og myndighetene.

Kompetanse; hva vil skje med overføring av tradisjoner hvis bøndene evt forsvinner.

Spørsmål 3 Kjedenes og bøndenes innflytelse i matvarehandelen.

Sætveits kommentar om at hygienefaktorene, dokumentert produksjon ikke betyr noe (skal være i orden). Chr. Eliasson snakket mye om dokumentasjon. Her var vi ikke helt på bølgelengde.

Dyrevelferd; klarer vi å kommunisere vår status og bruke det som et konkurransefortrinn?

Ikke-bruk av antibiotika og GMO må kommuniseres mye bedre ut mot forbrukerne

Kommunikasjon med forbrukerne VIKTIG. Må være på forbrukernes premisser språklig, men likevel faglig riktig.

Landbruket bestemmer selv hvilke krav som må stilles – må alltid være i forkant

Gruppe 4:

Andersson, Lennart, gruppeleder
Dystebakken, Kjell Arne
Råbøl, Ola
Torbjørn Skjerve
Hreinsson, Sigurgeir
Petterson, Bertil, sekr.
Abrahamsson, Lena
Holst, Karoline

Fråga 1: En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked.

- Arealena ræker inte til for att føda jordens befolkning med dagens produktionsmodell av livsmedel. Vi måste ordna globala rörelser för att få en hållbar livsmedelsituasjon i världen.
- Det er en avlegsen tanka at vi skall eksportera och dumpa livsmedel i tredje världen. Varje land borde stræva etter så hög sjælvforsörjningsgrad som möjligt.
- Det er en konstig värld vi leder i. 30 000 människor dør varje dag pga undernäring, samtidigt dør kanskje lika många pga "overutfodring" i I-länderna.
- Om man ändrar konsumtionsmönstret och fördelingen av livsmedel så rækker maten til alla.
- Ekologiskt lantbruk kan vara en hållbar lösning för att klara livsmedelsproduksjonen i framtiden. (sekretærs kommentar)

Fråga 2: Landbrukets ansvar for kulturlandskapet – muligheter og utfordringer i en åpen verden.

- Lantbrukarna känner för att hålla landskapet öppet. Takk vara goda stöd via EU så kan naturvården ge ett värdfullt ekonomiskt bidrag til totalekonomien. Inte minst i køttproduksjonen. (Konsumenten er inte spesielt interesserad av att betala før

kulturlandskapet i affæren, dærfør er det bra att det tas via skattsetelen)

- Syftet med att ta ansvar før kulturlandskapet er olika i olika lænder. Tex:
 - Norge: før att hålla liv i landskapet (alla dalgångar skal leva)
 - Danmark: bra att få inn kulturlandskap i det intensiva jordbrukslandskapet

Fråga 3: Kjedenes og bøndernes innflytelse i matvarehandelen.

- - bonden har inget større innflytande.
- - nyttighetsaspekter t.ex. Omega 6/Omega 3 kan vara førsæljingsargument. Skall vi skræma folk till at handla "rætt" produkter?
- - den skuldsatte bonden sitter ofta fast i ett produksjonssystem som han inte kan ændra.
- - lyssna på ungdomsorganisasjonerna.

Gruppe 5:

Brasch, Agneta, gruppeleder
Elvhaug, Gunnar
Solbu, Henrik
Anderssen, Åse Marit F.
Bårstrøm, Lars-Olof, sekr
Knutsson, Hans
Wasstrøm, Reino
Jepsen, Laust
Gudmundsson, Gunnar
Frode Jensen

En globaliserad värld sett i ljuset av livsmedelsförsörjning och matmarknad?

Gruppen diskuterade kort detta stora och viktiga ämne och konstaterade att;

- a. Konsumenterna i västvärlden inte betalar vad maten kostar att framställa medan u-landskonsumenten betalar mer än framställningskostnaden. Orsakerna till detta är de politiskt beslutade subventioner/styrssystem

- b. Konsumenterna handlar inte logiskt. Kravet är att matens andel av familjebudgeten skall bli allt mindre samtidigt som konsumtionen av dyrare mat, fast-food, ökar.
- c. U-lands bönderna möjligheter att komma in på västländernas marknader är liten på grund av svårigheter att uppfylla ställda kvalitetskrav.

Gruppen lämnade därefter detta stora ämne då det annars skulle ta hela tiden för gruppdiskussionen..

Lantbruket ansvar för kulturlandskapet – möjligheter och utmaningar i öppen värld?

- a. Kulturlandskapet är i ständig förändring. Dagens eller gårdagens kulturlandskap – vilket skall bevaras? Allt lantbrukslandskap är kulturlandskap. Situationen tycks vara något olika i de nordiska länderna. I Danmark är det fullt accepterat att kulturlandskapets byggnader förändras eller försvinner då lantbruket strukturrationaliseras.
- b. Politisk vilja att bibehålla kulturlandskapet så att det inte övergår i ett naturlandskap och bönderna måste betalas för detta. Betesdjur är en nödvändighet för ett öppet landskap. I Norge och till viss del på Island är nötboskap, får och getter viktiga betesdjur för det öppna landskapet. I de övriga nordiska länderna är nötkreaturen viktigast. Lönsamheten i nötköttproduktion är svag och detta märks tydligt i Sverige där den inhemska produktionen idag täcker endast ca 60 procent av konsumtionen. Kraftiga ekonomiska stöd för betesdjur är nödvändigt för att hålla kulturlandskapet öppet. Storleksrationaliseringen med mycket stora mjölkbesättningar försvårar effektiv betesdrift. Är det möjligt att under nordiska förhållanden beta besättningar på 300-400 mjölkkor?
- c. Angeläget med forskning och försök för att finna optimala driftsformer för effektiv och lönsam miljövard och hur bönderna skall få ekonomisk ersättning för detta. Vidare måste det arbetas fram en rådgivningstrategi för detta.

Kedjornas och böndernas inflytande i livsmedelshandeln.

- a. Livsmedel har aldrig relativt sett varit billigare i de nordiska länderna än idag. Trots detta är livsmedelspriserna enligt politikerna för höga.
- b. Viktigt att lantbruket påverkar konsumenterna och samverkar med livsmedelskedjorna. Det gäller att "känna till hur" kedjornas inköpare tänker och vad som påverkar deras agerande. Kedjorna är inte bara motståndare utan även medspelare och en länk mellan producent och konsument. Samverkan kedjor och bondeföretagen önskvärd men dock inte alltid möjlig.
- c. Bönderna har enligt undersökningar stort förtroende hos konsumenten. "Konsumenten litar mer på bonden än på Åke Modig." Bönderna måste själva vara övertygade om att de producerar högkvalitativa livsmedel och visa detta för konsumenten genom aktiviteter som Öppen Gård, butiksmedverkan mm.
- d. "Privat labels" är en fara då råvara lätt kan hämtas från leverantörer som för dagen har ett lågt pris och därmed "spela ut" leverantör mot varandra. Ett tydligt exempel är sambandet mellan de tyska lågpriskedjornas egna varumärken där det tyska mejerierna "prispressas" och detta leder till mycket dålig lönsamhet i tysk mjölkproduktion.
- e. Viktigt för bondeföretagen att ha starka varumärken och att "förvalta" dessa. Arla Foods var tidigare ett av Danmarks starkaste varumärken men senare undersökningar visar att det nu "halkat ner" till 15 plats. Tine i Norge är fortfarande ett mycket starkt varumärke.

- f. Viktigt att bondeföretagen förädlar råvaran så långt som möjligt för att kunna ta ut ett bättre pris. Vidare att det finns väl fungerande kvalitetssystem med bra dokumentation. Intresset för produkterna kan vidare stärkas om det finns någon "historia" kring produkten och detta bör utnyttjas.

Gruppe 6:

Ekstrøm, Hans, leder og sekr.
Fauske, Odd Sverre
Stensen, Ingvald
Mari Bjørke
Larsson, Tore
Remes-Siik, Valvatti
Nielsen, Arne
Gudmundsson, Bjarni

Uppgift 1: En globaliserad värld i belysning av matförsörjning och matmarknad.

Det är tveksamt om de övergripande försörjningsproblemen kan klaras endast med marknadskrafterna.

Ökad rörlighet för varor och tjänster ger en ökad risk för allvarliga smittor av typen BSE som kan påverka en globaliserad matmarknad i hög grad.

Behovet av mat är alltid det mest grundläggande och måste lösas först (före andra livskvalitéfrågor – "bröd först, skådespel sedan").

Marknadskrafterna har visat sig fungera genom att matpriserna pressats genom den ökande internationella konkurrensen.

Lantbrukens driftsform måste inrättas så att de ger brukaren ökad valfrihet. Kraven på "andra värden" än enbart lantbrukartillvaron ökar i kommande generation.

Politiskt går världen i stort mot ökad frihandel. Formerna för frihandeln kan bli avgörande för hur väl den globala matförsörjningen klaras.

not.: Fiskets betydelse för matförsörjningen är värt att notera. Enl. uppgift svarar det globalt för 5-8 % av matförsörjningen. Havet är också på sitt sätt en "produktionsareal".

Uppgift 2 : Lantbrukets ansvar för kulturlandskapet – möjligheter och utmaningar i en öppen värld.

Det är svårt att hävda och få betalt för kulturlandskapet när man har en öppen matmarknad.

Det är viktigt att skapa konkreta kommersiella värden från kulturlandskapet genom turism m.m.

Olikheter och svängningar i politisk inriktning kan vara avgörande i frågan.

Miljöintressena uppvisar flera sidor som ofta är motsägelsefulla. Signalerna till lantbruket och andra blir otydliga. "Vad ska bevaras" blir ofta en kvarstående fråga liksom "Vilken tidsperiods kulturlandskap är det som ska bevaras".

Hållandet av nötkreatur för kulturlandskapets bibehållande är den allra viktigaste möjligheten för lantbruket. Det finns brist på goda kunskaper och rådgivning om betesutnyttjandet i samband med kulturlandskapet.

Uppgift 3 : Handelskedjornas och böndernas inflytande i matvaruhandeln

Nordens utveckling är likartad den som sker i andra länder men ligger oftast före.

Matkedjornas inköspersonal har stort inflytande. De har fasta principer att gå efter från sitt företag som vill leva upp till en säljande policy mot massmedia och kunder. De är också oftast lyhörda för konsumentopinion.

Det är viktigt att all diskussion om matvaror inte blir fokuserad på priset utan att andra viktiga faktorer som kvalitet, produktionsförhållanden osv. också finns med. "Om bönderna själva bara talar om pris bli matdiskussionen bara en prisdiskussion".

Ländernas myndigheter och EU har stort inflytande matvaruhandeln och även på hur inflytande från bönderna kan ske.

Duktiga bönder som ambassadörer på matmarknaden kan inte värderas nog högt!

Gruppe 7:

Holmstrøm, Bo-Gøran, gruppeleder og sekr.
Felde, Reiel
Tørud, Bjørn
Eliasson, Christer
Eyvindsson, Eivar
Eriksson, Jan-Åke
Kulkas, Laura
Pedersen, Lars

1: En globaliserat verden sett i lys av matforsyning og matmarked.

De industrialiserade länderna betalar inte marknadspris för maten

Marknaden borde fås i balans – tillgång och efterfrågan

Vi borde samtidigt kunna tillpassa oss som vi strävar till att växa, vilket vi har behov av

Vi får inte låsa oss vid familjelantbruk

Vi behöver samarbete inom Norden – bli en starkare förhandlingspart

2: Landbrukets ansvar för kulturlandskapet – möjligheter og utfordringer i en åpen verden.

Vi bör kunna tjäna pengar både på att producera mat och på att bevara miljön

Vi borde kunna ta tillvara möjliga EU stöd

Det bör ske en utveckling både inom den extensiva och den intensiva gruppen av jordbruk

Göra det acceptabelt att utföra service på kulturlandskap

Vi bör tänka om i stort och vara realistiska och inse att vi kanske har endast 20.000 lantbruk i hela Norden

Det fordrar samarbete att lösa denna ekvation bland annat inom lantbruksutbildningen så att vi kan rekrytera bönder i framtiden

3: Kjedenes og bøndernes innflytelse i matvarehandelen.

Inom lantbrukskooperationen vill man hålla makten

Internationellt samarbete inom Kooperationen

En nära relation till konsumenten är viktig

Konsumenterna litar på producenterna

Kvaliteten bör hållas i alla led

Konsumenten vill ha något nytt, import är inte alltid till skada, skapar nya marknader

Det sker en stadig förändring hela tiden

Samarbete inom den nordiska lantbrukskooperationen

Gruppe 8:

Borchersen Søren, leder
Johannesson, Gudmundur
Asbjørn Helland
Eriksson, Mats
Malmfors, Gunnar
Magnusson, Børje, sekr.
Rasmussen, Thomas
Didriksson, Petur

En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked.

Att mætta en alltmer svältande värld är den nordiska bondens uppgift. Vattnet är i allt högre grad en begränsande faktor. Bondens uppgift är också att själv överleva i en allt hårdare konkurrenssituation.

De nationella skillnaderna i förutsetningar för produktion av livsmedel

Nötkreatursproduktionen skulle kunna utvecklas i Norden och har i hög grad att göra med att vidmakthålla kulturlandskapet. Det är också stor risk att mjölkproduktionen minskar. Nordens bönder måste visa mjölkkor och köttdjur på bete.

Nordens bönder slår inte mynt av (utnyttjar inte ekonomiskt) den goda djurhållningen vi har i Norden. Produktionsmetoderna är inte tema i WTO-förhandlingarna. Det måste Nordens bönder kräva. Formklass och fettgrupp är inte det samma som ätekvalitet. Kvalitetsbegreppen måste klargöras.

Landbrukets ansvar för kulturlandskapet – muligheter och utfordringar i en öppen värld.

Kulturlandskapet är inte samma begrepp i Island som i de andra Nordiska länderna. Bönderna har inte visat tillräckligt intresse för landskapsvård och miljövård för att kunna behålla initiativkraften i dessa frågor. Kulturlandskapet tillhör jordbruket och skall komma jordbruket till del. Det är dessutom en viktig del i människornas fritidsaktivitet och turisme. Bönderna äger egentligen frågan om kulturlandskapet och lösningar skal ske i samförstånd med samhället. Det måste till diskussionen mellan LFR och motsvarande organ i Nordens övriga länder och med politikerna.

Kjedenes og bøndenes innflytelse i matvarehandelen.

Jordbrukskooperasjonen skal satsa på mærkesvaror av hög kvalitet med lokal præg og anknytning. Vi måste också kunna förklara skillnaden mellan nordisk mjölk och t.ex. tysk. Lantbrukarna måste

också klara kvalitetskraven och leveranssäkerheten. Bønderna måste också ha en stærk organisasjon med ett gemensamt språkrør.

Gruppe 9:

Holgaard, Jens Christian, gruppeleder
Nadeau, Elisabet, sekr
Vangen, Odd
Refsdal, Arne Ola
Bjergundsson, Gudmundur
Trygvasson, Stefan
Sverre Bjørnstad

En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked.

Dagens världsekonomi tillåter inte att bevara lantbruksproduktionen globalt. Vem sätter den ekonomiska pressen på producenterna? Transportkostnaderna är ju så låga. Kan vi tolerera långa transporter miljömässigt? Ej troligt. Skall vi ha produktion i norra Norden? Spannmålslagren i Kina har minskat och det behövs då buffert från övriga delar av världen. Konsumenten vill ofta ha trovärdighet i maten vilket talar för närproducerade livsmedel och levande landskap. Nischproduktionen ökar, dvs bonden specialiserar sig på det som han/hon är bäst på. Varför har vi så mycket bättre djurvålfärd i Norden än i övriga Europa? Tradition, historia.

Landbrukets ansvar for kulturlandskapet – muligheter og utfordringer i en åpen verden.

Det behöver betala sig för bonden att hålla kulturlandskapet i god hävd. Konsumenten vill ofta ha trovärdighet i maten vilket talar för närproducerade livsmedel och levande landskap.

Kjedenes og bøndernes innflytelse i matvarehandelen.

Vi tror att konsumenten vill ha nationella produkter och att bonden då har stort inflytande på vad som säljs.

Gruppe 10.

Sigurdur Steindorsson, gruppeleder
Mo, Magne
Volden, Harald, sekr.
Hallèn-Sandren, Charlotte
Oscarsson, Jan-Olof
Finskas, Nils
Aamand, Gert
Bjarnason, Johan
Thormodsson, Asvaldur

Oppgave 1: En globalisert verden sett i lys av matforsyning og matmarked

Følgende spørsmål ble drøftet i gruppen:

Vil I-landenes landbruk ødelegge landbruksproduksjonen i U-landene. Hvor viktig er et eksportbasert landbruk i U-landene for landenes økonomi og utvikling?

Skal man kun produsere for hjemmemarkedet.

Viktig med en egen landbruksproduksjon ut fra et sikkerhetspolitisk hensyn.

Hvor viktig er det å opprettholde produksjonen på "alt" landbruksareal? Ulik oppfatning/strategi i de nordiske landene. Sverige – lavt prioritert, Norge – forholdsvis høyt prioritert, Danmark forholdsvis høyt prioritert, Island – middels prioritert og Finland ?

Landbruket må bli flinkere til å synliggjøre hva det står for i forhold til den øvrige befolkningen. Ulik oppfatning i gruppen hvordan dette bør gjøres. Noen punkter:

- Viktig å starte med den yngste generasjonen
- Kunnskap om produksjonen
- Nå frem til forbrukeren gjennom media, spesielt fjernsyn gjennom reklame og dokumentarprogrammer.

Oppgave 2: Landbrukets ansvar for kulturlandskapet – muligheter og utfordringer i en åpen verden.

Følgende spørsmål ble diskutert i gruppen:

Hva slags kulturlandskap ønsker man seg. Hvem bestemmer hvilket kulturlandskap vi skal ha. Kulturlandskapet er i en kontinuerlig dynamisk forandring. Vi ønsker ikke et monokulturlandskap.

Er befolkningen interessert i å betale for å ta vare på kulturlandskapet.

Bøndene har ikke et enerådende ansvar for å ta vare på kulturlandskapet?

Må være et økonomisk insitament for å legge ned resurser for å ta vare på kulturlandskapet.

Strukturen på det fremtidige landbruket vil i stor grad påvirke utviklingen av kulturlandskapet.

En produksjon med beitende husdyr er den mest effektive metoden for å påvirke hvordan kulturlandskapet skal se ut og for å hindre at landskapet "gror igjen".

Landbruket kan få en todelt rolle hvor den første er en intensiv produksjon hvor hovedmålet er matproduksjon. Den andre delen, en ekstensiv produksjon, hvor hovedmålet er kulturlandskapspleie.

Oppgave 3: Kjedenes og bøndenes innflytelse i matvarehandelen

Hvilke fortrinn har vi i nordisk landbruk?

- Lavt forbruk av antibiotika
- Små problemer med smittsomme sykdommer
- God sporbarhet på dyremateriale og produksjon
- Seriøs kraftfôrproduksjon

Hvor mye bestemmer konsumentene? Generell oppfatning i gruppa at konsumentene har forholdsvis liten betydning. De store kjedene er de som i stor grad styrer hva vi skal "like og kjøpe".

Hvordan kan jeg som bonde påvirke matvarehandelen. Først og fremst gjennom bøndenes egne organisasjoner og gjennom produktutvikling av nye produkter som kjedene/grossistene er interessert i å selge.

Vi må bli tøffere i vår markedsføring for å informere om kvaliteten til de nordiske landbruksproduktene og hvilket produktspekter det nordiske landbruket representerer.

Liten tro på småskalaproduksjon. Vil ikke representere noe volum.